

syntes ikke at have særlig Interesse for Moralen, men der maatte en særlig Ordfører optræde for at tale Moralens Sag. Han gjorde det for øvrigt meget krampagtigt og nervøst og syntes at have noget vanskeligt ved at fortælle os, hvorledes det havde sig med Moralen. Flertallet slutte Pillen uden moralske Anfægtelser, men Mindretallet fra Missionsbænken med det ærede Medlem Hr. J. Oskar Andersen som Ordfører skulde have en Særstilling med Hensyn til Moralen. Nu har vi senere faaet at vide, hvorfor de skulde have denne Særstilling; for jeg maa tilstaa, at de krampagtige Udtalelser, den særlige moralske Ordfører kom med, ikke var nemme at blive klog paa. Det ærede Medlem Fru Mathilde Hauschultz har nemlig sagt paa et Møde i Fredags her i København, at naar man ikke vilde tage Valget nu, var det, fordi Valget ikke var belejligt for det konservative Folkeparti nu, det maatte man hellere vente med til en anden Gang — saa maatte Moralen hvile for en Dag eller for en længere Tid, om det skulde være. Derfor kunde man ikke faa Tid til at varetage de moralske Interesser, og saa maatte man hjælpe sig med saadanne smaa moralske Opstød som dem, man gav fra sig forleden Dag. Det er altsaa i Virkeligheden Forholdet nu, at ogsaa det konservative Folkeparti er i Opløsning.

Det eneste Parti, der ikke har nogen Trang til eller Mulighed for Opløsning i den nærmeste Fremtid, er Erhvervspartiet, som allerede er gaaet i Stykker, og som nu kun bestaar af eet Medlem, der formodentlig ikke kan blive uenigt med sig selv. Af samme Grund tør man maaske haabe, at det slesvigske Parti og Partiet Holstein kan holde sammen. Men ellers tror jeg at kunne sige, at de borgerlige, eller jeg vil hellere sige, de spidsborgerlige Partier staar for Fald alle sammen. Der er Opløsning i Rækkerne, og hverledes de vil rystes sammen, naar Tidens Fylde kommer, er ikke godt at sige; det kan blive baade til det ene og det andet.

For øvrigt maa jeg sige, at egentlig er der ikke stor Forskel paa Politikere af de forskellige Partier her i Landet. Jeg kunde have Lyst til at gøre det Tankeeksperiment, at man en Dag tog saa udmærkede Partiførere som den højtærede Statsminister, de ærede Medlemmer Hr. Rode, Hr. Pürschel og Hr. Holstein og Redaktør Asger Karstensen, gav dem en passende Forklædning og sendte dem op i Studenterforeningen og lod dem holde Taler deroppe; saa tror jeg næsten ikke, det var muligt at kende Forskel paa deres politiske Anskuelse. De er

alle fem udmærkede Mænd, de er hver især en Personlighed, og i saa Henseende er de forskellige, men paa deres politiske Hjertelag er der ikke megen Forskel. Der er ingen Principforskel. Der er ikke det afgørende Skel, som man kan sætte mellem forskellige Partier og Livsanskuelse. De tilhører i Virkeligheden den samme Livsanskuelse. Det er noget andet med Socialdemokraterne, som baade har en anden Politik og en anden Livsanskuelse.

Derfor siger jeg, at det gør ikke saa meget, hvordan disse Partier bliver rystet sammen. Der kommer i alle Tilfælde smukke Billeder ud af det. Det er ligesom i et Kalejdoskop; naar man ryster det, kommer der de herligste Billeder ud af det — at se til, Indholdet er ikke saa godt, Kvaliteten skorter det lidt paa, men baade kvantitativt og skønhedsmæssigt kan det blive meget pænt. Hvorledes det vil forme sig, er altsaa ikke meget spændende og ikke noget, vi behøver at beskæftige os saa stærkt med. Vi kan være ganske rolige for, at Opløsningen er der, og at den vil føre til forskellige nye Partidannelser, deri har det ærede Medlem Hr. Rode ubetinget Ret.

Men vi andre kan være rolige, for een Ting kommer vi ikke til at savne, og det er Ministre; i saa Henseende kan alle være rolige her i Landet. Efter at en Mand som den højtærede Statsminister, der hele sit Liv igennem har arbejdet for Parlamentarismen og har tilbragt en stor Del af sit Liv med at skrive Parlamentarismens Historie, har vist, at han kan gaa ind i en ny Regering uden nogen Tillidsrklæring fra et Flertal i denne Sal og endda kan betragte sig som parlamentarisk Minister, er der ikke nogen Fare for, at vi nogen Sinde skal komme til kort med Hensyn til at faa Ministre her i Landet; vi vil i alt Fald kunne sende Bud til Venstre, der altid vil have en Mand til at sætte op paa samme Taburet, hvor nu den højtærede Statsminister sidder. Den højtærede Statsminister sidder altsaa nu som parlamentarisk Minister uden noget Tillidsvotum, og Parlamentarismen er derved blevet en Harmonika, der er til at trække ud og ind efter Behag, og som skriger akkurat lige godt, hvorledes man end trykker paa den. Det er ikke den Parlamentarisme, Venstre arbejdede for gennem 70'erne, 80'erne og 90'erne, indtil de endelig i 1901 sejrede over Højre. Det er heller ikke den Parlamentarisme, de begyndte med, da der dannedes et Venstreministerium. Det er noget helt andet. Det er noget meget mere nøjsomt; det er noget, som ikke har noget med